ครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21: ทักษะใหม่ในการสอนเด็กยุคดิจิทัล
Early Childhood Teachers in the 21st Century: New Skills for Teaching in the Digital Age

พัทฐรินทร์ โลหา[1], สุระสิทธิ์ เขียวเชย[2] และโสภาพร ลุนสำโรง[3]
Pattharin Loha[1], Surasit Khiaochoei[2] and Sopapron Lonsomlong[3]
วิทยาลัยนครราชสีมา
Nakhonratchasima College, Thailand
Corresponding Author's Email: [1]Pattharin@nmc.ac.th

Received: January 29, 2026; **Revised:** February 27, 2026; **Accepted:** February 28, 2026

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอองค์ความรู้ใหม่ในรูปแบบโมเดลสมรรถนะครูปฐมวัยในบริบทดิจิทัลแห่งศตวรรษที่ 21 (ECT21-DC Model) โดยมุ่งอธิบายการเปลี่ยนแปลงเชิงบริบท บทบาท และสมรรถนะของครูปฐมวัยที่จำเป็นต้องมีในโลกยุคดิจิทัลที่มีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จุดเริ่มต้นของการสร้างโมเดลนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อพฤติกรรม การเรียนรู้ และพัฒนาการของเด็กปฐมวัยที่เติบโตท่ามกลางข้อมูลข่าวสารอย่างไร้ขีดจำกัด ครูจึงจำเป็นต้องมีวิธีการสอนที่ยืดหยุ่น ทันสมัย และเน้นการพัฒนาทักษะเพื่ออนาคตของผู้เรียน

โมเดล ECT21-DC ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ (1) บริบทของการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเน้นย้ำถึงความจำเป็นของการปรับตัวในโลกดิจิทัล (2) องค์ประกอบของทักษะใหม่ แบ่งเป็นสามกลุ่ม ได้แก่ ทักษะดิจิทัล ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และทักษะการสอนเชิงอำนวยการ (3) บทบาทใหม่ของครูปฐมวัย ซึ่งเปลี่ยนจากผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ ผู้อำนวยความสะดวก และผู้สร้างพื้นที่เรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม และ (4) เป้าหมายของการพัฒนาสมรรถนะครู เพื่อให้ครูสามารถปลูกฝังทักษะแห่งอนาคตให้แก่เด็กอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

โดยสังเคราะห์แล้ว โมเดลนี้ชี้ให้เห็นถึงการเปลี่ยนผ่านเชิงระบบคิดในการพัฒนาครูปฐมวัย จากแนวทางดั้งเดิมที่เน้นการถ่ายทอดความรู้ ไปสู่การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือสำคัญ ทั้งนี้ เพื่อรองรับความท้าทายของศตวรรษที่ 21 และสร้างทุนมนุษย์คุณภาพตั้งแต่ระดับปฐมวัย ซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศในระยะยาว

คำสำคัญ: ครูปฐมวัย, สมรรถนะในศตวรรษที่ 21, การเรียนรู้ยุคดิจิทัล, การออกแบบการเรียนรู้

Abstract

This article presents a new body of knowledge in the form of the Early Childhood Teacher Competency in the 21st Century Digital Context Model (ECT21-DC Model). The model highlights the transformation of early childhood education in response to the rapid advancements in technology and innovation in the 21st - century. Children today are growing up in a digital environment saturated with information and media, which significantly

influences their learning behaviors and developmental pathways. As a result, early childhood teachers must develop new teaching competencies that are flexible, forward-looking, and aligned with the needs of digitally native learners.

The ECT21-DC Model comprises four key components: (1) Context of Change**,** which emphasizes the need for pedagogical adaptation in the digital era; (2) Emerging Competencies**,** including digital literacy, critical thinking, creativity, collaboration, and facilitative teaching skills that promote active learning and differentiated instruction; (3) Transformative Roles of Early Childhood Teachers**,** evolving from traditional knowledge transmitters to learning designers, facilitators, and digital curators of digital learning experiences; and (4) Educational Outcomes**,** focusing on preparing young learners with future-ready skills and fostering long-term human capital development.

In summary, this model reflects a paradigm shift in early childhood teacher development from conventional instructional approaches to learner-centered design supported by technology. The model aims to equip educators with the capacity to cultivate ethical, adaptive, and innovative learners, laying a strong foundation for lifelong learning and national development in the digital age.

Keywords: Early childhood teachers, 21st-century competencies, digital learning, instructional design

บทนำ

การเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ได้ก่อให้เกิดบริบทใหม่ทางการศึกษาที่มีความซับซ้อนและหลากหลายยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในระดับปฐมวัยซึ่งเป็นช่วงเวลาสำคัญในการวางรากฐานทางพัฒนาการของมนุษย์ เด็กยุคใหม่เติบโตท่ามกลางสื่อดิจิทัล เทคโนโลยี และปัญญาประดิษฐ์ ซึ่งส่งผลต่อรูปแบบการเรียนรู้และพฤติกรรมของเด็กอย่างมีนัยสำคัญ ครูปฐมวัยในฐานะผู้ส่งเสริมและออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจาก “ผู้ถ่ายทอด” ไปสู่ “ผู้อำนวยความสะดวก” ในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (จุฬินฑิพา นพคุณ, 2566) การมีทักษะในศตวรรษที่ 21 อาทิ ทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการเรียนรู้ร่วมกัน จึงเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาครูในยุคใหม่นี้

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาของกรจักร สุขลิ้ม (2562) พบว่ายังมีช่องว่างด้านสมรรถนะครูปฐมวัยต่อการบูรณาการเทคโนโลยีในห้องเรียน และขาดการพัฒนาทักษะดิจิทัลที่ตอบสนองต่อพฤติกรรมเด็กยุคใหม่อย่างแท้จริง ปัญหาเชิงสถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนถึงการจัดการเรียนรู้ที่ยังเน้นความรู้รายวิชา มากกว่าการพัฒนาสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นต่อโลกอนาคต ครูจำนวนมากยังขาดเครื่องมือในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้แบบองค์รวมที่เอื้อต่อการคิดสร้างสรรค์และการเรียนรู้เชิงรุกของเด็ก (วันศิริ นิลสุขขา และ สุภาวดี โสภาวัจน์, 2565) นอกจากนี้ ความเหลื่อมล้ำทางการเข้าถึงทรัพยากรดิจิทัลระหว่างพื้นที่ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย

ดังนั้น บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะใหม่ของครูปฐมวัยให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็กในยุคดิจิทัล โดยอ้างอิงจากกรอบทักษะในศตวรรษที่ 21 และแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยมุ่งเน้นบทบาทใหม่ของครูในฐานะผู้นำการ

เปลี่ยนแปลงและผู้สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่มีความหมาย ซึ่งไม่เพียงแต่ช่วยเสริมสร้างศักยภาพของเด็กแต่ละคน แต่ยังส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในระบบการศึกษาโดยรวม (พัชรีญา กระดม และคณะ, 2569)

ความหมายของ "ครูปฐมวัย" ในสำนวนภาษาทางวิชาการ

ครูปฐมวัย หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่เป็นผู้ให้การอบรม สั่งสอน และพัฒนาเด็กในช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึงหกปี ซึ่งเป็นช่วงวัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะพื้นฐานของมนุษย์ โดยครูปฐมวัยต้องมีความรู้ ความเข้าใจลึกซึ้งในด้านจิตวิทยาเด็กปฐมวัย หลักสูตรการศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการดูแลสุขภาวะของเด็กอย่างรอบด้าน (สุกานดา ภูจีระ และคณะ , 2568) ซึ่งบทบาทของครูปฐมวัยจึงมิได้จำกัดเพียงผู้ถ่ายทอดความรู้ หากแต่ยังเป็นผู้เอื้ออำนวยการเรียนรู้ผ่านกระบวนการที่ส่งเสริมพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็ก

สมกมล บุญมี และจิราภรณ์ ทัพซ้าย (2568) เสนอว่า ครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ต้องมีความสามารถในการออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริม “เสียงของเด็ก” (Children’s Voice) และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของเด็กในการตัดสินใจ เพื่อสร้างการเรียนรู้ที่เป็นไปตามบริบทของเด็กอย่างแท้จริง ขณะที่ ใจรัก ทองนำ, จารุวรรณ เขียวน้ำชุม และสุมาลี ศรีพุทธรินทร์ (2568) ได้ชี้ว่า ครูปฐมวัยควรทำหน้าที่เป็นผู้เสริมสร้างทักษะชีวิตและพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็ก ได้แก่ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ผ่านกิจกรรมที่เน้นประสบการณ์ตรงและการเล่นอย่างมีเป้าหมาย

นอกจากนี้ ปิยนันท์ โฆษิดาพันธุ์, ไพจิต ตรีชาญเดชรัตนะ และแก้วตา นพมณีจำรัสเลิศ (2568) เน้นว่าครูปฐมวัยมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังแนวคิดเรื่อง “ความเป็นพลเมือง” ให้แก่เด็ก ผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เชื่อมโยงบริบทชีวิตจริง การสร้างสมรรถนะด้านการสื่อสารและทักษะทางสังคมของครูเพื่อการดูแลเด็กในสถานการณ์ที่หลากหลาย โดยเฉพาะในยุคดิจิทัลที่ครูต้องปรับตัวให้ทันต่อเทคโนโลยีและวัฒนธรรมใหม่

กล่าวโดยสรุป “ครูปฐมวัย” คือผู้มีบทบาทในการเสริมสร้างรากฐานแห่งการเรียนรู้ในช่วงชีวิตเริ่มต้นของเด็ก ซึ่งมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาในระยะยาว ครูในระดับปฐมวัยจำเป็นต้องมีคุณลักษณะเฉพาะ ได้แก่ ความเข้าใจในพัฒนาการของเด็ก ความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม และความตระหนักในบทบาทของตนในฐานะผู้สร้างพลเมืองที่มีคุณภาพในอนาคต

ความสำคัญของครูปฐมวัย

ครูปฐมวัยถือเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเด็กในช่วงวัยแรกเริ่ม ซึ่งเป็นช่วงแห่งการวางรากฐานพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างสมดุล ครูในระดับนี้มิใช่เพียงผู้ถ่ายทอดความรู้ แต่ยังเป็นผู้ออกแบบสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ ผู้กระตุ้นศักยภาพ และผู้ส่งเสริมทักษะชีวิตของเด็กอย่างรอบด้าน (ศิริขวัญ แซ่เฮ่า และ ศิริพรรณ กุลดี, 2568)

การปฏิบัติงานของครูปฐมวัยจำเป็นต้องมีความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กแต่ละช่วงวัย มีความสามารถในการจัดกิจกรรมที่เน้นประสบการณ์ตรงและความสนุกสนาน ตลอดจนสามารถสังเกต วิเคราะห์ และส่งเสริมการเรียนรู้ตามธรรมชาติของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สมเกียรติ มาแก้ว, 2568)

ครูปฐมวัยยังเป็นกลไกสำคัญในการถ่ายทอดคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผ่านการอบรมเลี้ยงดูแบบองค์รวม ทั้งยังมีหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างครอบครัว ชุมชน และโรงเรียน เพื่อสร้างโครงสร้างสนับสนุนที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็กในภาพรวม (สุทธิพงษ์ พันภักดี และคณะ, 2568)

จากการศึกษาของสิทธิชัย กฤชวิวรรธน์ (2568) พบว่าการลงทุนในการพัฒนาศักยภาพครูปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง จะส่งผลเชิงบวกต่อการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในระยะยาว เพราะครูสามารถเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบผ่านแนวคิด “ครูดี เรียนฟรี ใกล้บ้าน” การพัฒนาครูปฐมวัยให้สามารถประยุกต์ใช้เทคนิคการสอนเชิงรุกและสร้างสรรค์ในระดับปฐมวัยเป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาไทยให้เท่าทันบริบทโลกสมัยใหม่

สรุปได้ว่า ครูปฐมวัยคือบุคคลสำคัญที่ส่งผลระยะยาวต่ออนาคตของเด็กไทย การพัฒนาศักยภาพครูในด้านวิชาชีพ เทคนิคการจัดการเรียนรู้ และการเข้าใจบริบทของเด็กจะส่งเสริมคุณภาพการศึกษาโดยรวมของประเทศในยุคการศึกษาเปลี่ยนผ่าน นอกจากนี้ ครูปฐมวัยยังเป็นจุดเริ่มต้นของการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างพลเมืองที่เข้มแข็งในอนาคต

ความหมายของศตวรรษที่ 21

ศตวรรษที่ 21 มิได้หมายถึงช่วงเวลาทางปฏิทินเท่านั้น หากแต่เป็นสัญลักษณ์ของบริบทโลกยุคใหม่ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี สังคม และวัฒนธรรม ส่งผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิต การเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นในอนาคตอย่างลึกซึ้ง

นักวิชาการไทยได้นิยามศตวรรษที่ 21 ว่าเป็นยุคแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong learning) ที่ผู้เรียนต้องมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การทำงานเป็นทีม การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างไม่หยุดนิ่ง (สุวัทนา สงวนรัตน์, 2568) ทั้งนี้แนวคิดดังกล่าวยังเน้นให้ความสำคัญกับทักษะชีวิต เช่น ความรับผิดชอบ วินัย ความคิดสร้างสรรค์ และจริยธรรมในสังคมโลกาภิวัตน์

ในแง่การศึกษา ปภังกร สายบัว (2568) เสนอว่า การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องเปลี่ยนผ่านจากการสอนเนื้อหาแบบท่องจำ สู่กระบวนการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์โดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (learner-centered approach) ซึ่งต้องอาศัยสมรรถนะหลักที่ยึดโยงกับการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร และการแก้ปัญหา

ขณะที่ราชัน เกศาวงศ์, บุญเลิศ โอฐสู และกนกวรรณ กรุณาฤทธิโยธิน (2568) ได้เน้นย้ำถึงบทบาทของภาษาสากล เช่น ภาษาอังกฤษ และการใช้สื่อดิจิทัลในการสื่อสาร ซึ่งถือเป็นเครื่องมือสำคัญของพลเมืองโลก ในยุคศตวรรษที่ 21 โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างคนไทยที่มีความสามารถในการแข่งขันบนเวทีโลก อลิสา คงปั้น และสำราญ มีแจ้ง (2569) ระบุว่า ความหมายของศตวรรษที่ 21 ในบริบทไทยยังเกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สามารถเผชิญกับความท้าทาย และสามารถสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน

สรุปได้ว่า ศตวรรษที่ 21 หมายถึงยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงที่ครอบคลุมทั้งด้านเทคโนโลยี ความรู้ และการใช้ชีวิต ส่งผลต่อการจัดการศึกษา การพัฒนาทักษะ และคุณลักษณะของพลเมืองโลก นักวิชาการไทยชี้ว่าการปรับตัวให้ทันยุคนี้ต้องเน้นทักษะการคิดสร้างสรรค์ การสื่อสารดิจิทัล การเรียนรู้ตลอดชีวิต และคุณธรรมจริยธรรมในโลกาภิวัตน์

ความสำคัญของศตวรรษที่ 21 ในบริบทการศึกษาไทย

ศตวรรษที่ 21 เป็นยุคของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคม หรือสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้ระบบการศึกษาและการพัฒนาทุนมนุษย์ต้องปรับตัวตามอย่างเร่งด่วน แนวคิดเกี่ยวกับ “ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21” (21st Century Skills) จึงกลายเป็นกรอบแนวทางสำคัญที่ช่วยกำหนด

ทิศทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกยุคใหม่ อาทิ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การทำงานเป็นทีม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ตามที่ สุวัทนา สงวนรัตน์ (2568) ได้เสนอไว้ในบทความ “วิถีใหม่ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเทคนิค KWL Plus” การพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องอิงกับรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก และการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นการคิด การวิเคราะห์ และการสร้างสรรค์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของโลก

นอกจากนี้ อลิสา คงปั้น และสำราญ มีแจ้ง (2569) ชี้ว่า ระบบการวัดและประเมินผลตามสมรรถนะหลักมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการวางรากฐานการศึกษาใหม่ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งช่วยเสริมสร้างความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการมีวินัยในตนเอง ในมุมมองของธัญมัย แฉล้มเขตต์ และคณะ (2568) แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบ “ฐานสมรรถนะ” เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง สอดคล้องกับแนวทางการศึกษาระดับสากล

อีกมุมหนึ่ง ปภังกร สายบัว (2568) ได้เน้นความสำคัญของการบริหารจัดการการศึกษาที่ตอบสนองบริบทของผู้เรียนอย่างแท้จริง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 ได้นำเสนอการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ ซึ่งไม่เพียงเพิ่มการเข้าถึงความรู้เท่านั้น แต่ยังส่งเสริมการมีวินัยในตนเอง การคิดวิเคราะห์ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งถือเป็นหัวใจของการพัฒนาเยาวชนสู่โลกยุคใหม่

สรุปได้ว่า ศตวรรษที่ 21 เป็นช่วงเวลาที่ความเปลี่ยนแปลงรวดเร็วผลักดันให้การศึกษาต้องปรับตัวอย่างมีกลยุทธ์ โดยเน้นพัฒนาทักษะสำคัญของผู้เรียน เช่น ความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา และการใช้เทคโนโลยีอย่างมีวิจารณญาณ แนวคิดเช่น “สมรรถนะหลัก” หรือ “ฐานสมรรถนะ” จึงเป็นรากฐานที่สำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาไทยให้เท่าทันโลกยุคใหม่

ความหมายของทักษะสมัยใหม่ในการสอนเด็ก

ทักษะสมัยใหม่ในการสอนเด็ก หมายถึง ความสามารถเชิงวิชาชีพและเชิงปฏิบัติของครูหรือผู้สอน ที่ถูกพัฒนา ปรับเปลี่ยน หรือเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับบริบทสังคม เทคโนโลยี และความต้องการของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน การพัฒนาทักษะสมัยใหม่นี้ไม่เพียงเน้นที่การถ่ายทอดเนื้อหา หากแต่รวมถึงการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อดิจิทัล การบูรณาการแนวคิดด้านจิตวิทยาพัฒนาการ และการส่งเสริมสมรรถนะทางอารมณ์และสังคมของเด็ก

ทักษะสมัยใหม่ดังกล่าวอาจประกอบด้วยความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ การสร้างสื่อสร้างสรรค์, การสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การจัดการชั้นเรียนเชิงบวก และการประเมินผลแบบหลากหลาย เพื่อส่งเสริมพหุปัญญาของผู้เรียน โดยเฉพาะในการสอนเด็กปฐมวัยหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทักษะสมัยใหม่ต้องเน้นการใช้สื่อปลายเปิด การเรียนรู้ผ่านการเล่น และการสอนแบบบูรณาการ ซึ่งเน้นความคิดสร้างสรรค์และการเรียนรู้เชิงรุก (นันธิดา มะแสน สรวงพร กุศลส่ง และเตือนใจ ผางคำ, 2568)

นันธิดา มะแสน สรวงพร กุศลส่ง และเตือนใจ ผางคำ (2568) นำแนวคิด Brain-Based Learning มาออกแบบชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย โดยเน้นการเชื่อมโยงสมองและประสบการณ์จริง วรพล ศรีเทพ และอภิญญา อินทนะ (2568) เสนอแนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการเด็กปฐมวัยในการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่เชื่อมโยงกับการเรียนรู้เชิงบูรณาการ

สรุปได้ว่า ทักษะสมัยใหม่ในการสอนเด็กเป็นแนวคิดที่สะท้อนการเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูในยุคปัจจุบันไปสู่การเป็นผู้ออกแบบและส่งเสริมการเรียนรู้แบบองค์รวม โดยเน้นการใช้เทคโนโลยี สื่อสร้างสรรค์

และแนวทางการสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตในอนาคต ทั้งทางปัญญา อารมณ์ และสังคม

ความสำคัญของทักษะสมัยใหม่ในการสอนเด็ก

ในยุคแห่งการเปลี่ยนผ่านสู่สังคมดิจิทัลและการเรียนรู้ตลอดชีวิตทักษะใหม่ในการสอนเด็ก มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในทุกมิติ ทักษะเหล่านี้ไม่เพียงเป็นการตอบสนองต่อบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงเท่านั้น แต่ยังสะท้อนแนวคิดใหม่ด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ เทคโนโลยีการศึกษา และความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทักษะใหม่สำหรับครูผู้สอนจึงต้องครอบคลุมทั้งด้านความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก การประเมินผลแบบองค์รวม การสื่อสารเชิงบวก และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้

นันธิดา มะแสน สรวงพร กุศลส่ง และเตือนใจ ผางคำ (2568) กล่าวถึงการใช้การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-Based Learning) ว่าเป็นแนวทางสำคัญที่ครูต้องพัฒนาเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้แบบลึก (Deep Learning) ซึ่งสอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กปฐมวัย โดยเน้นการกระตุ้นสมองผ่านประสบการณ์จริง การสอนเด็กในปัจจุบันต้องอาศัย “ทักษะบูรณาการ” ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านศิลปะ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการยอมรับความหลากหลายของผู้เรียน โดยเฉพาะในชั้นเรียนที่มีทั้งเด็กปกติและเด็กพิเศษ การมีทักษะในการออกแบบบทเรียนให้ครอบคลุมความแตกต่างจึงเป็นหัวใจสำคัญของครูยุคใหม่

วรพล ศรีเทพ และอภิญญา อินทนะ (2568) เน้นการสร้าง "แนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ" เพื่อส่งเสริมทักษะทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็ก โดยให้ความสำคัญกับการเรียนรู้แบบสืบเสาะ และการลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งช่วยส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ตั้งแต่วัยเยาว์ การใช้พอร์ตโฟลิโอในการสอนอ่านเป็นอีกหนึ่งทักษะใหม่ที่ช่วยส่งเสริมวุฒิภาวะด้านภาษาและการคิดวิเคราะห์ของเด็ก การสะท้อนผลตนเองและการประเมินร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน เป็นแนวทางที่เปลี่ยนบทบาทของครูจาก "ผู้ถ่ายทอด" เป็น "ผู้อำนวยการเรียนรู้"

สรุปได้ว่า ทักษะสมัยใหม่ในการสอนเด็ก ถือเป็นกลไกสำคัญในการปฏิรูปการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้นการพัฒนาเด็กอย่างรอบด้าน ทั้งด้านความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการสื่อสาร และการเรียนรู้ด้วยตนเอง ครูจึงต้องปรับตัวและพัฒนาทักษะหลากหลายเพื่อออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนยุคใหม่ได้อย่างแท้จริง

ความหมายของยุคดิจิทัล

ยุคดิจิทัล หมายถึง ช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์และสังคมที่เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) กลายเป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนผ่านจากสังคมอุตสาหกรรมสู่สังคมสารสนเทศ (Information Society) ซึ่งมีลักษณะเด่นคือการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอย่างไร้ขอบเขตผ่านอินเทอร์เน็ต ความสามารถในการสื่อสารแบบเรียลไทม์ และการใช้ปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในการตัดสินใจ

ในแง่วิชาการ ยุคดิจิทัล มิได้เป็นเพียงการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีเท่านั้น หากยังหมายรวมถึง การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง ทั้งในระดับบุคคล องค์กร และสังคม ที่เน้นย้ำถึงความสามารถในการอยู่รอดและเติบโตผ่านการเรียนรู้ดิจิทัล ความสามารถด้านการรู้เท่าทันดิจิทัล (Digital Literacy) และทักษะชีวิตใหม่ในโลกที่เชื่อมโยงกัน

ศศิวิมล คงเมือง (2568) เสนอว่ายุคดิจิทัลเป็นช่วงเวลาที่การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีมีผลกระทบโดยตรงต่อพฤติกรรมและการดำรงชีวิตของมนุษย์ โดยเฉพาะเยาวชนที่อยู่ในบริบทของ Digital Disruption

ทำให้การมีทักษะดิจิทัลและการเห็นคุณค่าตนเองเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับความอยู่รอดในสังคม อรรถพล ผลประเสริฐ, เชาวฤทธิ์ เชาว์แสงรัตน์ และศุภวัฒน์ สุขะปรเมษฐ (2568) นิยาม "ทักษะดิจิทัล" ว่าเป็นความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานและชีวิตประจำวัน ซึ่งในยุคดิจิทัลนั้น ทักษะดังกล่าวกลายเป็นฐานสำคัญของการทำงานในองค์กร และระบบการศึกษาที่ต้องปรับเปลี่ยนตาม หลานหมิงลิน นภาวรรณ เนตรประดิษฐ์ และพิชาภพ พันธุ์แพ (2569) เสนอว่ายุคดิจิทัลมีลักษณะเฉพาะที่ทำให้บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัยกลายเป็นพลังทางสังคมสำคัญ โดยเทคโนโลยีทำให้บุคคลรับรู้ว่าตนสามารถใช้เทคโนโลยีได้ง่ายและเหมาะสมต่อบริบทชีวิต เช่น การเรียนออนไลน์ การบริโภคข่าวสาร และการทำงานจากที่บ้าน

เชษฐพัฒน์ สิริวัฒนตระการ (2566) กล่าวถึงแนวโน้มการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในยุคดิจิทัล ว่าไม่ใช่เพียงเครื่องมือเทคโนโลยี แต่เป็น "ตัวแทนการสื่อสารอัตโนมัติ" ซึ่งสามารถสร้างบทสนทนา การนำเสนอเนื้อหาและการสื่อสารเชิงกลยุทธ์ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคและสังคมโดยรวม สิริพัชชา เทศอ้น และ นวรัตน์ ประทุมตา (2568) กล่าวว่ายุคดิจิทัลเป็นยุคแห่งการเรียนรู้ไร้ขีดจำกัดซึ่งครูและผู้บริหารการศึกษาจะต้องมีความสามารถในฐานะพลเมืองดิจิทัล เพื่อสร้างองค์กรที่สามารถขับเคลื่อนนโยบายผ่านเทคโนโลยี

สรุปได้ว่า ยุคดิจิทัลเป็นมากกว่าช่วงเวลาแห่งนวัตกรรม แต่เป็นกระบวนทัศน์ใหม่ทางสังคมที่ยึดโยงกับการเปลี่ยนผ่านพฤติกรรมมนุษย์ โครงสร้างองค์กร และทักษะชีวิต โดยมีการเรียนรู้ เทคโนโลยี และความยืดหยุ่นเป็นหัวใจสำคัญ นักวิชาการไทยจำนวนมากเสนอว่า “การรู้เท่าทันดิจิทัล” และ “ความสามารถในการใช้ชีวิตอย่างสร้างสรรค์ในระบบดิจิทัล” ควรเป็นพื้นฐานของการพัฒนาในศตวรรษที่ 21

ความสำคัญของยุคดิจิทัลในบริบทสังคมไทย

ยุคดิจิทัล (Digital Age) คือช่วงเวลาที่เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เข้ามามีบทบาทอย่างสำคัญในทุกมิติของสังคม ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ การศึกษา วัฒนธรรม หรือการปกครอง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้าง ความคิด และพฤติกรรมของมนุษย์อย่างลึกซึ้ง สังคมในยุคดิจิทัลจึงมีลักษณะเชื่อมโยงกันอย่างไร้พรมแดน ซึ่งส่งผลให้ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูล ความเร็วในการสื่อสาร และการสร้างนวัตกรรมกลายเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทุนมนุษย์และเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศ

ความสำคัญของยุคดิจิทัล

1. การเปลี่ยนผ่านจากเศรษฐกิจอุตสาหกรรมสู่เศรษฐกิจฐานความรู้ยุคดิจิทัลผลักดันให้ ข้อมูลกลายเป็นทรัพยากรสำคัญต่อการสร้างมูลค่า เช่นเดียวกับที่ เชน นคร วราสยะ วราสยานนท์ และโกศล มาดี (2568) ได้ชี้ให้เห็นว่าวรรณกรรมไทยร่วมสมัยสะท้อนภาพการปรับตัวของสถาบันทางศาสนาในบริบททุนนิยมและเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเด่นชัด ผ่านการเล่าเรื่องที่สะท้อนภาวะเปลี่ยนผ่านของวัฒนธรรมสู่โลกดิจิทัล

2. การเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาและการเรียนรู้ เทคโนโลยีดิจิทัลทำให้เกิดรูปแบบการเรียนรู้ใหม่ เช่น e-learning, Metaverse, Game-based learning ดังที่ ภูผาภูมิ วิชาเดช นาฏยาพร บุญเรือง และศรีสุดา ด้วงโต้ด (2569) ศึกษาการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ด้วยเกมและเทคโนโลยีเมตาเวิร์ส พบว่าส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ

3. ความจำเป็นของทักษะดิจิทัล (Digital Literacy) ในยุคแห่งภัยคุกคามทางไซเบอร์ความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยีอย่างรู้เท่าทันเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ตามที่ ศศิวิมล คงเมือง (2568) เน้นย้ำว่าทักษะการเห็นคุณค่าตนเองเชื่อมโยงโดยตรงกับความฉลาดทางดิจิทัลในกลุ่มเยาวชนระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มเปราะบางต่อ Digital Disruption

4. การบริหารและนโยบายการศึกษาในยุคดิจิทัล โรงเรียนโดยเฉพาะขนาดเล็กจำเป็นต้องปรับกลยุทธ์บริหารเพื่อความอยู่รอด พิชญานนท์ วัจนสุนทร ชารี มณีศรี และสมหมาย สร้อยนาคพงษ์ (2568) เสนอแนวทางพัฒนาศักยภาพผู้บริหารให้สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้และบริหารงาน

5. ผลกระทบต่อโครงสร้างสังคมและจิตสำนึก สื่อดิจิทัลมิใช่เพียงเครื่องมือ แต่ส่งผลต่อกระบวนการรับรู้และการสร้างความหมายในชีวิต สิทธิชัย กฤชวิวรรธน์ (2568) วิเคราะห์ธุรกิจสุขภาพในยุคดิจิทัลว่าต้องปรับโครงสร้างบริการให้ตอบรับวิถีชีวิตผู้บริโภคยุคใหม่ที่พึ่งพาเทคโนโลยีอย่างสูง

สรุปได้ว่า ยุคดิจิทัลไม่ใช่เพียงแค่การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีเท่านั้น แต่เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่ส่งผลกระทบลึกซึ้งต่อพฤติกรรม ความคิด ระบบการเรียนรู้ และโครงสร้างองค์กร โดยเฉพาะการศึกษาที่ต้องพัฒนา “ทุนมนุษย์ดิจิทัล” อย่างรอบด้าน การเข้าใจความสำคัญของยุคนี้จึงเป็นพื้นฐานสำคัญของการปรับตัวในศตวรรษที่ 21

บทสรุป

ในบริบทของศตวรรษที่ 21 ซึ่งขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมอย่างเข้มข้น บทบาทของครูปฐมวัยไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการอบรมบ่มเพาะพฤติกรรมพื้นฐานเท่านั้น หากแต่ขยายไปสู่การเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่นและทันสมัย สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กยุคดิจิทัลที่เติบโตมาท่ามกลางข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารแบบไร้พรมแดน ครูปฐมวัยจึงจำเป็นต้องพัฒนาทักษะการสอนใหม่ ทั้งในมิติของเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT Literacy) ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ รวมถึงความสามารถในการใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลายและยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของสังคมยังส่งผลต่อวิธีคิดของเด็กปฐมวัยในด้านการเรียนรู้แบบบูรณาการ ครูจึงต้องมีความสามารถในการประยุกต์ใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติร่วมกับเทคโนโลยี เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะที่จำเป็นในโลกยุคใหม่ ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสาร การทำงานร่วมกัน หรือการจัดการตนเองในโลกดิจิทัล ครูปฐมวัยต้องปรับตัวเป็นผู้อำนวยความสะดวก มากกว่าการถ่ายทอดความรู้เชิงลำดับขั้นแบบดั้งเดิม และพร้อมตอบสนองต่อความแตกต่างทางพัฒนาการของเด็กแต่ละคนด้วยแนวทางการสอนที่ยืดหยุ่นและมีความเฉพาะตัว

ท้ายที่สุด บทความชี้ให้เห็นว่าครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ควรมีสมรรถนะใหม่ ที่ประกอบด้วยความรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล จริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน และความสามารถในการประเมินผลแบบองค์รวม ครูยุคใหม่จึงมิใช่เพียงผู้สอน แต่เป็นผู้นำทางการเรียนรู้ในยุคที่โลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและคาดการณ์ได้ยาก โดยมีเป้าหมายเพื่อปลูกฝังทักษะแห่งอนาคตให้กับเด็กตั้งแต่วัยเยาว์ อันเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาทุนมนุษย์ในระยะยาวของประเทศ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

โมเดลสมรรถนะครูปฐมวัยในบริบทดิจิทัลแห่งศตวรรษที่ 21

1. บริบทของการเปลี่ยนแปลง

1.1 ศตวรรษที่ 21 เป็นยุคแห่งการปฏิรูปทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ส่งผลต่อวิธีการเรียนรู้ พฤติกรรม และพัฒนาการของเด็กอย่างลึกซึ้ง

1.2 เด็กปฐมวัยในยุคดิจิทัลเติบโตท่ามกลางเทคโนโลยี ข้อมูล และสื่อออนไลน์ จึงต้องการวิธีการสอนที่ทันสมัย ยืดหยุ่น และเน้นทักษะเพื่ออนาคต

2. องค์ประกอบของทักษะใหม่

2.1 ทักษะดิจิทัล ได้แก่

2.1.1 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

2.1.2 ความรู้เท่าทันสื่อ

2.1.3 การรู้เท่าทันดิจิทัลเชิงจริยธรรม

2.2 ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่

2.2.1 การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2.2.2 การสร้างสรรค์และนวัตกรรม

2.2.3 การทำงานร่วมกัน (Collaboration) และการสื่อสาร

2.3 ทักษะการสอนเชิงร่วมหรืออำนวยการ ได้แก่

2.3.1 การเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ

2.3.2 การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย

2.3.3 การตอบสนองต่อพัฒนาการที่แตกต่างของผู้เรียน

3. บทบาทใหม่ของครูปฐมวัย

3.1 จากผู้ถ่ายทอดความรู้ สู่ผู้ออกแบบการเรียนรู้

3.2 จากผู้นำในชั้นเรียน สู่ผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้

3.3 จากผู้ใช้สื่อ สู่ผู้สร้างพื้นที่เรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี

4. เป้าหมายของการพัฒนาสมรรถนะครู

4.1 เพื่อให้ครูมีศักยภาพในการปลูกฝังทักษะแห่งอนาคตให้แก่เด็ก ได้แก่ ความสามารถในการปรับตัว การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และการใช้เทคโนโลยีอย่างมีวิจารณญาณ

4.2 เพื่อสร้างทุนมนุษย์ที่มีคุณภาพในระยะยาว โดยเริ่มจากการพัฒนาเด็กตั้งแต่วัยเยาว์อย่างรอบด้านในโลกดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

สรุปความเป็นองค์ความรู้ใหม่

โมเดล ECT21-DC ชี้ให้เห็นถึงการเปลี่ยนผ่านเชิงบทบาทของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 จากการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้แบบดั้งเดิม สู่การเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ที่เน้นทักษะแห่งอนาคต โดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสร้างพื้นที่การเรียนรู้ที่มีคุณภาพและมีจริยธรรมเพื่อรองรับพัฒนาการของเด็กยุคดิจิทัลอย่างเหมาะสมและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

กรจักร สุขลิ้ม. (2562). กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษากับการพัฒนาครูเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21. *วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2*(2), 50–59.

จีรภา บุญสุด และประชุม ปิ่นสกุล. (2568). แนวทางการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเทศบาลเมืองหล่มสัก. *วารสารวิจัยธรรมศึกษา, 8*(2), 311–324.

จุฬินทิพา นพคุณ. (2566). การพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ โดยใช้นวัตกรรมการสอนแบบมอนเตสซอรี่. *วารสารการจัดการทางการศึกษาปฐมวัย, 5*(2), 76–90.

ชนัญชิดา ตะเพ็ชร และธรินธร นามวรรณ. (2568). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครูปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. *วารสารพุทธศาสตร์ มจร.อุบลราชธานี, 6*(2), 627–638.

ชุตินันท์ ตั้นผัด. (2568). การจัดกิจกรรมการเล่นสื่อวัสดุปลายเปิด โดยใช้วัสดุจากธรรมชาติเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 2*(1), 19–35.

เชน นคร วราสยะ วราสยานนท์ และโกศล มาดี. (2568). ภาพแทนบทบาทพระสงฆ์ในวรรณกรรมพุทธศาสนาไทยร่วมสมัย: การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบระหว่างเรื่องหลวงตาและซีรีส์สาธุ. *วารสารภาษาและวัฒนธรรมศึกษา, 5*(1), 154–164.

เชษฐพัฒน์ สิริวัฒนตระการ. (2566). แนวโน้มของปัญญาประดิษฐ์ในการสื่อสารการตลาดในอนาคต. *วารสารสันตยาภิวัฒน์วัดหนองนกกด, 4*(1), 153-168.

ไชยรัก ทองนำ, จารุวรรณ เขียวน้ำชุม และสุมาลี ศรีพุทธรินทร์. (2568). แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ปกครองในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครพนม. *วารสารการบริหารการศึกษาและนวัตกรรมการศึกษา, 5*(2), 73–84.

ญาณพัฒน์ วิชาเดช, นาฏยาพร บุญเรือง, และศรีสุดา ด้วงโต้ด. (2569). การศึกษาผลการใช้การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์วิถีใหม่โดยใช้เกมเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยีเมตาเวิร์ส เพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. *วารสารวิชาการหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 17*(50), 90–103.

ธัญมัย แฉล้มเขตต์ และคณะ. (2568). การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ (Competency-Based Education) เพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21: การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบแนวปฏิบัติสากล. *วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 8*(2), 25–34.

นันธิดา มะแสน, สรวงพร กุศลส่ง และเตือนใจ ผางคำ. (2568). การพัฒนารูปแบบการจัดชุดกิจกรรมตามแนวการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย. *วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, 9*(18), 16–28.

ปภังกร สายบัว. (2568). การศึกษาระบบการเรียนรู้ผ่านออนไลน์ของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดนครพนม. *วารสารปัญญาปณิธาน, 10*(2), 197–210.

ปิยนันท์ โฆษิดาพันธุ์, ไพจิต ตรีชาญเดชรัตนะ และแก้วตา นพมณีจำรัสเลิศ. (2568). แนวทางการสื่อสารเกี่ยวกับการระบาดของโรคติดเชื้อในศูนย์เด็กปฐมวัยเพื่อบรรเทาความกังวลและลดความขัดแย้งระหว่างผู้ปกครองและครู. *วารสารกุมารเวชศาสตร์, 64*(3), 1–17.

พิชญานนท์ วัจนสุนทร, ชารี มณีศรี, และสมหมาย สร้อยนาคพงษ์. (2568). แนวทางการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนหนองหาน 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 14*(53), 109–116.

ภูผาภูมิ วิชาเดช, นาฏยาพร บุญเรือง และศรีสุดา ด้วงโต้ด. (2569). การศึกษาผลการใช้การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์วิถีใหม่โดยใช้เกมเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยีเมตาเวิร์ส เพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. *วารสารวิชาการหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 17*(50), 90–103.

ราชัน เกศาวงศ์, บุญเลิศ โอฐสู และกนกวรรณ กรุณาฤทธิโยธิน. (2568). พุทธนวัตกรรมการสื่อสารภาษาบาลีด้วยภาษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารพุทธอาเซียนศึกษา, 10*(2), 224–234.

วันหลานหมิงลิน, นภาวรรณ เนตรประดิษฐ์ และพิชาภพ พันธุ์แพ. (2569). บรรทัดฐานเชิงอัตวิสัยนำไปสู่การรับรู้ความง่ายในการใช้งานเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล. *วารสารสันตยาภิวัฒน์วัดหนองนกกด, 4*(1),53-69.

วรพล ศรีเทพ, และอภิญญา อินทนะ. (2568). แนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการเพื่อการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย. *วารสารวิทยาการเรียนรู้และศึกษาศาสตร์, 4*(1), 69–114.

ศศิวิมล คงเมือง. (2568). การพัฒนาทักษะการเห็นคุณค่าตนเองเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางดิจิทัลในยุคภัยไซเบอร์. *วารสารครุศาสตร์ ราชภัฏเชียงใหม่, 5*(1), 1–17.

ศิริ นิลสุขขา และสุภาวดี โสภาวัจน์. (2565). พลเมืองดิจิตอลในเด็กปฐมวัย. *ศึกษาศาสตร์ มมร, 10*(1), 333–342.

ศิริขวัญ แซ่เฮ่า**,** และศิริพรรณ กุลดี. (2568). การพัฒนารูปแบบการเล่นเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของเด็กปฐมวัย: บริบทครอบครัวและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย. *วารสารสิ่งแวดล้อมศึกษาและการแพทย์, 10*(4), 577–587.

สมกมล บุญมี**,** และจิราภรณ์ ทัพซ้าย. (2568). มองผ่านเลนส์ชาติพันธุ์วรรณนา กับการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ในบริบทปฐมวัย. *วารสารชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพครู (Online), 5*(2), 106–117.

สมเกียรติ มาแก้ว. (2568). การพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ยุคใหม่ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนอนุบาลเมืองอุทัยธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1. *วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 3*(5), 890–909.

สิทธิชัย กฤชวิวรรธน์. (2568). ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาไทย นโยบายครูดีเรียนฟรี ใกล้บ้านทั้งระบบ. *วารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, 7*(6), 195–208.

สิริพัชชา เทศอ้น และนวรัตน์ ประทุมตา. (2568). ความเป็นพลเมืองดิจิทัลของครูและผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต **2.** *วารสารครุศาสตร์ปัญญา, 4*(6), 549–559.

สุกานดา ภูจีระ และคณะ. (2568). ผลการสังเคราะห์กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นระดับการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกันร่วมกับทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงสำหรับนักศึกษาครู. *วารสารสังคมศาสตร์ปัญญาพัฒน์, 7*(4), 143–158.

สุทธิพงษ์ พันภักดี**,** และคณะ. (2568). หุ่นยนต์สื่อการเรียนรู้ปฐมวัย: กรณีศึกษาโรงเรียนเทศบาล 4 ฉลองรัตน **(**Kinder Bot for Early Childhood Learning). *วารสารวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 5*(2), 103–118.

สุวัทนา สงวนรัตน์. (2568). วิถีใหม่ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเทคนิค KWL Plus. *วารสารปราชญ์ประชาคม, 3*(6), 295–308.

อรรถพล ผลประเสริฐ**,** เชาวฤทธิ์ เชาว์แสงรัตน์**,** และศุภวัฒน์ สุขะปรเมษฐ. (2568). การประยุกต์ใช้ทักษะดิจิทัลของบุคลากรสายสนับสนุนในสถาบันการศึกษา. *วารสารวิจยวิชาการ, 9*(1), 345–358.